

Роз'яснення
щодо визначення суб'єктів декларування, передбачених
підпунктом «и» пункту 1 та пунктами 2, 3 частини першої статті 3
Закону України «Про запобігання корупції» (щодо посадових осіб
юридичних осіб публічного права)

Відповідно до статті 1 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) суб'єктами декларування є особи, зазначені у пункті 1, підпункті «а» пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, інші особи, які зобов'язані подавати декларації відповідно до цього Закону.

Відповідно до частини першої статті 3 такими суб'єктами є:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова та інші члени Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

б) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови;

в) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;

г) військові посадові особи Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та інших утворених відповідно до законів військових формувань, крім військовослужбовців строкової військової служби;

г) судді Конституційного Суду України, інші професійні судді, члени, дисциплінарні інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, службові особи секретаріату цієї Комісії, Голова, заступник Голови, секретарі секцій Вищої ради юстиції, а також інші члени Вищої ради юстиції, народні засідателі і присяжні (під час виконання ними цих функцій);

д) особи рядового і начальницького складу державної кримінально-виконавчої служби, податкової міліції, особи начальницького складу органів

та підрозділів цивільного захисту, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України;

е) посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, дипломатичної служби, державної лісової охорони, державної охорони природно-заповідного фонду, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної податкової політики та державної політики у сфері державної митної справи;

е) члени Національного агентства з питань запобігання корупції;

ж) члени Центральної виборчої комісії;

з) поліцейські;

и) посадові та службові особи інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим;

2) особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті.

Таким чином, суб'єкти, зазначені в інших положеннях статті 3 Закону, а саме суб'єкти, зазначені в підпунктах «б» та «в» пункту 2 та в пункті 3 частини першої статті 3 Закону, не є суб'єктами декларування і декларації не подають .

Відповідно до пункту 3 «Роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону України "Про запобігання корупції" стосовно заходів фінансового контролю», затвердженого рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 11 серпня 2016 року № 3, з змінами, у цілях визначення суб'єктів, на яких поширюється дія Закону (відповідно до підпункту «и» пункту 1 частини першої статті 3 Закону), під «посадовими та службовими особами інших державних органів» слід розуміти працівників державних органів, які здійснюють функції представників влади або обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій.

Визначальним при цьому є обсяг функцій (обов'язків) відповідного працівника.

Так, адміністративно-господарські функції (обов'язки) - це обов'язки з управління або розпорядження державним, комунальним майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації забезпечення контролю за цими операціями тощо).

Організаційно-розпорядчі функції (обов'язки) - це обов'язки щодо здійснення керівництва галузю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форм власності.

Відповідно до статті 1 Закону, суб'єктами декларування є, зокрема, особи, зазначені у підпункті «а» пункту 2 частини першої статті 3 цього

Закону, а саме посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені у пункті 1 частини першої статті 3.

Відповідно до статті 81 Цивільного кодексу України, юридична особа публічного права створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування. Згідно з статтями 167 та 169 цього кодексу, держава та територіальні громади можуть створювати юридичні особи публічного права (державні підприємства, комунальні підприємства тощо) у випадках та в порядку, встановлених Конституцією України та законом.

Таким чином, державні та комунальні підприємства та інші юридичні особи, які створені розпорядчим актом Президента України, органу державної влади або органу місцевого самоврядування, є юридичними особами публічного права. Посадові особи таких підприємств (інших юридичних осіб) є суб'єктами декларування, на яких поширюються дія розділу V («Фінансовий контроль») Закону з урахуванням особливостей, визначених частиною 5 статті 45 Закону.

Закон України «Про запобігання корупції» не визначає поняття «посадових осіб». Згідно із пунктом 3 «Роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю», у цілях визначення суб'єктів, на яких поширюється дія Закону, під «посадовими особами юридичних осіб публічного права» (відповідно до підпункту «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону) слід розуміти працівників юридичних осіб публічного права, які наділені посадовими повноваженнями здійснювати організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції.

Водночас при визначенні посадових осіб державних чи комунальних підприємств слід враховувати також положення Господарського кодексу України. Відповідно до частини третьої статті 65 Господарського кодексу, керівник підприємства, головний бухгалтер, члени наглядової ради (у разі її утворення), виконавчого органу та інших органів управління підприємства відповідно до статуту є посадовими особами цього підприємства. Статутом підприємства посадовими особами можуть бути визнані й інші особи.

Таким чином, суб'єктами декларування у державному чи комунальному підприємстві є керівник цього підприємства, його головний бухгалтер, члени наглядової ради (у разі її утворення), члени виконавчого та інших органів управління підприємства, передбачені його статутом. Перелік посадових осіб, визначений кодексом, не може бути змінений статутом чи рішенням підприємства.

Крім того, статутом підприємства його посадовими особами можуть бути додатково визнані й інші особи, які, відповідно, будуть виступати суб'єктами декларування відповідно до Закону.